

Kvalitetsredovisning

Övergripande bild av verksamheten

Kungsholmens kommunala förskoleverksamhet ingår i avdelningen Barn och ungdom där också parklekar, preventionsenheten fält och fritid, korttidshem för ungdomar med psykisk funktionsnedsättning samt två habiliteringsenheter för förskolebarn ingår. Arbetet leds av avdelningschef tillsammans med en verksamhetsplanerare och en köhandläggare.

Förskoleverksamheten omfattar 35 förskolor fördelade på 11 enheter. Förskoleenheterna leds av förskolerektor och i förekommande fall biträdande förskolerektor. Ansvaret för flerfamiljssystem, modersmålsstöd, öppen förskola samt för barnomsorg på obekväm arbetstid är delegerat till ett antal förskolerektorer.

De flesta av stadsdelens förskolor arbetar enligt förskolepedagogik som i varierande grad är inspirerad av Reggio Emilia. Naturförskola, finskspråkig förskola och öppen förskola erbjuds. En specialförskola finns för infektionskänsliga barn och två specialförskolor tar emot döva barn och barn med hörselnedsättning. Här finns även en grupp för barn med flerfunktionsnedsättning.

Förskolestöd i form av psykolog, specialpedagog och talpedagog finns samlat inom avdelningen för barn och ungdom och erbjuder handledning och konsultation till förskolornas arbetslag.

För förskolebarn med rörelsehinder och eventuella tilläggshandikapp som kan tillgodogöra sig fler insatser samtidigt finns stadens två habiliteringsenheter inom organisationen. Personal från habiliteringsenheterna handleder även arbetslag i förskolorna.

Förutsättningar

Personal som arbetar med barn

Barnskötare, helårstjänster	183,25
Förskollärare, helårstjänster	134,56
Totalt, helårstjänster	317,81
Andel förskollärare i procent	42,34 %

Nio av elva förskoleenheter leds av en förskolerektor, en förskola som drivs på intraprenad av Eiraskolan leds av skolans rektor tillsammans med förskolans biträdande rektor. En är enhetschef som även har ansvar för ett korttidsboende. Antalet arbetsledare är totalt 19. De flesta förskolor har speciellt utsedda

medarbetare med visst platsansvar, medan andra har ansvaret uppdelat i olika ansvarsområden utlagda på olika personer inom förskolan.

I samband med nyrekryteringar av pedagogisk personal anställs i första hand förskollärare, inom angivna ekonomiska ramar, och målet är att andelen förskollärare ska öka. För att klara kompetensförsörjningen och öka attraktionskraften erbjuder vi både praktik och tar emot lärarstudenter som har verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Vi fortsätter även att i enlighet med tidigare satsningar erbjuda befintlig pedagogisk personal fortbildning.

Delaktighet och ansvarstagande stimuleras genom deltagande i nätverk och viss rotation av ansvar inom arbetsplatsen. Personalens kompetensutveckling tas regelbundet upp på planeringsdagar och arbetsplatsträffar. Enskild fortbildning planeras i de årligen återkommande utvecklingssamtalen. En förskolerektor har under året examinerats från rektorsutbildningen.

Ett pedagogiskt nätverk som samlar pedagoger från alla förskolor träffas en gång per månad. I nätverket diskuteras frågor som driver den gemensamma utvecklingen framåt. Det finns även nätverk för kökspersonal.

Barn

Antalet inskrivna barn under läsåret 2009/2010 baserat på höst- respektive vårmätning är 1 728.

Antalet barn på Kungsholmen har under de senaste åren ökat varje år och Stockholms stads utrednings- och statistikkontor, USK, prognostiserar att ökningen kommer att fortsätta ytterligare ett par år framöver. De två senaste åren har antalet nyfödda uppgått till drygt 1 000 barn per år. För att kunna möta det ökade behovet och samtidigt uppfylla barnomsorgsgarantin pågår en aktiv utbyggnad av förskoleverksamheten. Garantin har liksom tidigare år uppfyllts. För att klara av detta har vi inte kunnat minska antalet barn i grupperna i den utsträckning vi önskat. Det är svårt att se att vi inom det närmsta året ska kunna minska antalet barn i grupperna till den nivå kommunfullmäktige satt som mål. Samtidigt är det viktigt att påpeka att arbetet organiseras så att barnen delas in i mindre grupper beroende på aktivitet. Det gör att barnen relativt sällan samlas i stora grupper.

Lokaler

De flesta av stadsdelens förskolor är inrymda i flerbostadshus där vi delar gård med de boende. Svårigheten i pågående utbyggnad är fortfarande att hitta lämpliga lokaler eller markområden. I de fall lokaler hittas blir, efter anpassning, hyran ofta så hög att nämnden tvingats avstå möjligheten.

Under perioden har vi öppnat fem nya avdelningar i fyra befintliga förskolor dels genom omdisponering och dels genom nya lokaler i anslutning till redan befintliga

förskolelokaler. Vi räknar med att under lå 2010/2011 öppna ytterligare sju avdelningar.

Ekonomi

Förskolepengen uppgick till 77 % av tilldelad schablon. Dessutom fördelas extra resurser för barn i behov av särskilt stöd till förskolorna utifrån ett ansökningsförfarande.

Systematiskt kvalitetsarbete

Nämndens och kommunfullmäktiges mål för verksamheterna har på ett tydligt sätt knutits till läroplansområdena. Enheternas åtaganden bygger på kommunfullmäktiges budget och mål, nämndmålen, stadens förskoleplan samt läroplanen. I enheternas kvalitetsredovisningar redovisas arbetsätt, resultat, analys, bedömning, slutsatser och identifierade utvecklingsområden för att nå mål och åtaganden.

Enheternas bedömning av måluppfyllelsen baseras på:

- Barnintervjuer
- Utvecklingssamtal
- Förskoleråd och förskoleenkät
- Pedagogernas självvärdering
- Personalmöten och planeringsdagar
- Arbetsplaner
- Eventuellt utförda inspektioner

I förvaltningens kvalitetsredovisning baseras bedömningen på:

- Enheternas kvalitetsredovisningar
- Den löpande dialogen med enheterna på chefsmöten, planeringsdagar med mera
- Statistik i BOSKO och personaladministrativa system och genomförda enkäter
- Eventuella inspektioner i våra verksamheter

I stadsdelsförvaltningens samlade kvalitetsredovisning sammanfattas och bedöms måluppfyllelsen i förskolornas redovisningar samtidigt som övergripande frågor och utvecklingsområden behandlas.

Åtgärder för utveckling från föregående kvalitetsredovisning

Förhållningssätt och genus

Arbetet med värdegrund och förhållningssätt har fortsatt och förskoleundersökningen visar på ett bra resultat. Samtliga chefer har fått metodstöd i värdegrundsarbetet och förskoleenheterna har under året formulerat en egen värdegrund.

Pedagogisk dokumentation

Dokumentationen ska göras så att den synliggör läroprocesserna för barn, föräldrar och pedagoger. Metoder att kommunicera denna process med föräldrarna behöver utvecklas.

Barns inflytande

Förskolorna är bra på att låta barnen vara med och bestämma i både stort och smått utifrån barnens kapacitet. De behöver samtidigt bli bättre på att tydliggöra för både barn och föräldrar hur barnen är med och påverkar den dagliga verksamheten.

Föräldrainflytande och bättre information

Många förskolor fick i föräldraenkäten sämre resultat än väntat på föräldrakontakter. Föräldrarna känner att de kan komma med frågor och synpunkter men saknar information om vad förskolan gör för att stödja barnets utveckling. Den typen av informationsfrågor kommer vi att utveckla tillsammans med den pedagogiska dokumentationen.

Modersmålsstöd

Stadsdelens förskolor har under året arbetat aktivt med att integrera modersmålsstödet i den dagliga verksamheten. Det är ännu inte slutfört och behöver utvecklas ytterligare.

Kultur

Vi kommer under året att arbeta med ”Kultur i ögonhöjd” (strategisk plan för barn- och ungdomskultur).

Miljö

Den pedagogiska miljön både inne och ute utvecklas ständigt. Under året har miljön utvecklats på ett antal avdelningar och arbetet försätter under kommande år.

Mål/Åtaganden

Normer och värden

Utvärdering av likabehandlingsplan/plan kränkande behandling

Förvaltningens initiativ till att utveckla värdegrundsarbetet har givit resultat även i arbetet med likabehandlingsplanerna. Samtliga förskoleenheter har likabehandlingsplaner som reviderats under året. Enheterna har arbetat olika med kartläggning och formulering av likabehandlingsplanerna. Under samlingar har vissa enheter regelbundet tagit upp temat "vad är en bra kompis". Andra har använt sig av enkäter i ett tidigt skede för att mäta om barnen har en kompis och om de känner förtroende för pedagogerna på förskolan.

NÄMNDMÅL:

Förskolan är rolig, trygg och stimulerande och bidrar till jämställdhet, respekt och likabehandling

Bedömning och analys

Förvaltningens arbete med värdegrundsfrågor har resulterat i en öppnare dialog mellan personalen, mellan avdelningarna och mellan enheternas förskolor. Barnen sätts mer och mer i fokus och blir bemötta utifrån sina egna förutsättningar och behov.

Genom ett systematiskt arbete med genusfrågan har man uppnått en större medvetenhet om vikten av att flickor och pojkar bemöts på samma sätt och får samma möjligheter. Förskoleundersökningen 2010 visar att 87 % av föräldrarna instämmer i att "I förskolan ges pojkar och flickor lika möjligheter att utvecklas".

Under året har förskolornas köksnätverk tagit fram gemensamma riktlinjer för maten på Kungsholmens förskolor. De innehåller bl.a. målsättning med måltiderna i förskolan och kostråd.

Utveckling och Lärande

NÄMNDMÅL:

Förskoletiden är en tid av lustfyllt lärande där språk och matematik är prioriterade områden

Bedömning och analys

Flera förskolor har förändrat miljön så att den blir mer utmanande och rolig för barnen. Trots det var det endast 72 % av föräldrarna som instämde i att "Miljön i förskolan stöder mitt barns utveckling och lärande", vilket gör att det även fortsättningsvis kommer att vara ett utvecklingsområde.

Alla förskolor arbetar medvetet med språk och kommunikation. Under läsåret fick alla pedagoger möjlighet att gå på en föreläsning av språkforskaren Veli Toumela vilket gav inspiration i det vardagliga arbetet.

De flesta förskolorna arbetar medvetet med matematiska begrepp men det behöver utvecklas än mer hos en del arbetslag. Personalen behöver över lag bli bättre på att beskriva hur de arbetar med ett tema kopplat till läroplanen så föräldrar förstår att det är barnens utveckling och lärande förskolan arbetar med. Förvaltningens förskolor behöver också totalt sett öka andelen förskollärare.

Cirka 45 barn per termin har under läsåret beviljats förstärkningsresurs i förskolan. Det finns en tendens att antalet barn i behov av särskilt stöd ökar. Stödet till dessa barn kan också bestå av handledning för arbetslagen av stadsdelens specialpedagog, psykolog eller talpedagog.

Barns inflytande

NÄMNDMÅL:

Barn uttrycker sina tankar och åsikter och påverkar därigenom sin situation och förskolans verksamhet

Bedömning och analys

Det värdegrundsarbete som pågår inom förvaltningen har bidragit till att pedagogerna är mer lyhörda för barnens möjligheter till påverkan och inflytande. I bl.a. barnintervjuer, observationer och pedagogisk dokumentation synliggörs inflytandet. Pedagogerna har också blivit mer medvetna om att barnens möjlighet till inflytande är beroende av både hur miljön är utformad och hur verksamheten är organiserad med olika aktiviteter. Det syns också i förskoleundersökningen där området Barns inflytande får bra betyg av föräldrarna. Däremot behöver den pedagogiska dokumentationen tydliggöras för föräldrarna.

Arbetet fortsätter med att försöka synliggöra både för barnen och för föräldrarna hur barnen påverkar verksamheten i vardagen. Barnen kan fortfarande göras mer delaktiga i planering, ta större ansvar för dagligen återkommande aktiviteter och i att avsluta vad de påbörjat.

Förskola och hem

NÄMNDMÅL:

Förskolan har god kommunikation med föräldrarna och är lyhörd för deras önskemål

Bedömning och analys

Det finns ett stort behov av information hos dagens förskoleföräldrar. Det är därför viktigt att möta det behovet på ett professionellt sätt. Veckobrev via epost behöver utvecklas utöver den vardagliga kommunikationen och de återkommande föräldraråden.

Den föräldraaktiva inskolningen är genomförd på ett stort antal förskolor. Det gör att insynen blivit bättre och föräldrarna fått en tydligare bild av hur förskolan fungerar och de kan då också bli mer aktiva i förskoleverksamheten.

Förskoleundersökningen visar att man är nöjd med möjligheten att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten men däremot vill man som förälder veta mer om vad förskolan gör för att stödja barnets utveckling. Man vill också veta mer om förskolans mål och arbetssätt.

Samverkan

NÄMNDMÅL:

Övergången till förskoleklass är väl förberedd

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsätter implementera Stockholms stads förskoleplan – en förskola i världsklass	2010-01-01	2012-12-31
Förskolan arbetar aktivt och medvetet i vardagliga situationer med att stödja och stimulera barns språk	2009-01-01	2010-12-31
Förskolan tydliggör var föräldrar kan hitta information samt hur och vad föräldrar kan påverka i förskolan	2009-01-01	2010-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera "Kultur i ögonhöjd" – för, med och av barn och unga, en strategisk plan för barn och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012	2010-01-01	2012-12-31
Stadsdelsnämndens förskolor undersöker under året möjligheten till certifiering med Grön Flagg	2009-01-01	2010-12-01

Bedömning och analys

Måluppfyllelsen varierar mellan de olika enheterna. Samarbetet mellan förskola och skola fungerar inte tillfredsställande vid alla övergångar trots den plan som sedan tidigare gemensamt tagits fram och nu reviderats. Samtidigt har ett samverkansavtal mellan stadsdelarna och utbildningsförvaltningen formulerats och godkänts av berörda nämnder.

Övrig uppföljning

Kungsholmens totala resultat i förskoleundersökningen är bra. Andelen nöjda föräldrar uppgick till 81 % mot stadens samlade resultat på 80 % för de kommunala förskolorna vilket innebär att Kungsholmen tillhör en av fem i topp. De finns samtidigt flera områden som behöver förbättras. Det gäller framförallt de frågeområden som rör förskolornas förmåga att beskriva sina mål och arbetssätt samt vad de gör för att stödja barnens utveckling.

En medarbetarenkät gjordes under hösten 2009 med redovisning av svaren i början av 2010. Kungsholmen stod för den högsta svarsfrekvensen bland stadsdelarna och förskolornas nöjd-medarbetarindex låg på 64 %. Det är högre än stadens totala medarbetarindex som var 62 %. Trots det finns det flera utvecklingsområden att hämta i redovisningen.

Utbildningsförvaltningens inspektörer har under året utvärderat tre enheter med varierande resultat. En enhet fick mycket gott betyg och användes som ett föredömligt exempel vid Förnyelseavdelningens seminarium om god kvalitet. De två övriga fick ett antal utvecklingsområden redovisade och är redan inne i ett intensivt utvecklingsarbete.

Samtliga enheter har under året arbetat intensivt med att sänka sjukfrånvaron vilket givit ett mycket gott resultat. Förvaltningen har för närvarande den näst lägsta sjukfrånvaron i förhållande till övriga stadsdelsförvaltningar.

Sammanfattande analys och bedömning av måluppfyllelsen och lärdomarna under läsåret

Bedömningen av måluppfyllelsen är god och enheternas åtaganden har uppfyllts. Flera enheter behöver dock se över strukturen för arbetet så att det skapas en tydlighet och ett systematiskt arbetssätt som underlag för uppföljning, analys av resultat och åtgärder för att nå uppsatta mål.

De senaste åren har den centrala ledningen för stadsdelens förskolor växlat vilket har påverkat kvalitetsarbetet och även i viss mån utvecklingsarbetet. Situationen har nu förändrats till det bättre och en ny inriktning som omfattar resultatbaserad styrning har påbörjats.

Utvecklingsområden

- Implementering av den reviderade läroplanen
- Resultatbaserad styrning

Åtgärder för utveckling

De två viktigaste åtgärderna för en positiv utveckling rör resultatbaserad styrning och den reviderade läroplanens implementering. Dessa två utvecklingsområden kommer att innebära en genomlysning av hela förskoleverksamheten i förhållande till den reviderade läroplanen. Det innebär också att personalen kommer att vara överens vilka resultat som ska uppnås för att Kungsholmens förskolor ska nå det gemensamma mål man enats om.

Kvalitetsredovisning upprättad av

Piotr Koscielniak, avdelningschef

Göran Sjöqvist, verksamhetsplanerare